

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до написання курсових робіт
з дисципліни «Економіка туризму»

для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання
галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
спеціальності 242 «Туризм»,
освітня програма «Туризмознавство»

Запоріжжя
2022

Методичні вказівки до написання курсових робіт з дисципліни «Економіка туризму» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм», освітня програма «Туризмознавство» / Укладач : О.М. Корнієнко – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. – 40 с.

Укладачі: О.М. Корнієнко, к.е.н. доцент

Рецензент: В.М. Зайцева, к.п.н., професор

Відповідальний за розміщення у системі дистанційного навчання moodle НУ «Запорізька політехніка» (випуск) :: О.М. Корнієнко

Затверджено
на засіданні кафедри
«Туристичного, ресторанного
та готельного бізнесу»

Протокол № 1 від 29.08.2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ	7
1.1. Титульний аркуш	7
1.2. Зміст	7
1.3. Вступ	7
1.4. Текстова частина	10
1.5. Висновки	11
1.6. Перелік посилань	12
1.7. Додатки	12
2. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	13
2.1. Побудова документа	13
2.2. Нумерація у курсовій роботі	15
2.3. Оформлення ілюстрацій	16
2.4. Оформлення таблиць	18
2.5. Оформлення формул	20
2.6. Оформлення переліку посилань	21
2.7. Оформлення додатків	22
3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	23
4. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ	24
5. ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	29
6. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	30
Додаток А	31
Додаток Б	32
Додаток В	33

ВСТУП

Курсова робота з дисципліни «Економіка туризму» виконується здобувачами вищої освіти денної та заочної форм навчання галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм» (освітня програма «Туризмознавство») згідно навчального плану.

Основною **метою** виконання курсової роботи є поглиблення, систематизація, розширення, закріплення теоретичних та практичних знань та навичок з дисципліни, опрацювання спеціальної літератури та довідкових видань і професійних джерел, ознайомлення здобувачів вищої освіти із економічною діяльністю бізнес-структур в туризмі.

Завдання курсової роботи:

- закріплення теоретичних та практичних знань, здобутих здобувачами вищої освіти на лекціях та під час практичних занять;
- здобуття навиків самостійної роботи з елементами творчого пошуку, ініціативності;
- оволодіння методами самостійного виконання окремих робіт з використанням наукової, спеціальної, методичної літератури, довідкової документації, статистичної звітності, Internet-джерел;
- розвитку навиків формулювання власних висновків, чіткої аргументації, обґрунтування рекомендацій та пропозицій.

У результаті самостійного опрацювання інформаційних джерел та написання курсової роботи з дисципліни здобувачів освіти повинен отримати.

Загальні компетентності:

ЗК04 – Здатність до абстрактного, критичного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами.

ЗК06 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел із використанням новітніх інформаційних технологій.

ЗК09 – Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

Спеціальні компетентності:

СК03 – Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК08 – Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК10 – Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння

презентувати туристичний інформаційний матеріал.

СК16– Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

Програмні результати навчання:

ПРН05 – Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН08 – Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПРН10 – Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН13 – Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

ПРН21 – Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Орієнтовна тематика курсових робіт та регламент їх виконання встановлюються на початку навчального семестру. Здобувач вищої освіти самостійно обирає тему курсової роботи і узгоджує її з науковим керівником.

Основними етапами виконання курсової роботи є:

- вибір теми курсової роботи;
- вивчення спеціальної літератури і складання плану роботи;
- збір вихідної інформації у підприємствах туристичної індустрії;
- аналіз одержаних матеріалів;
- формування тексту курсової роботи;
- обґрунтування висновків та пропозиції;
- оформлення роботи;
- подання та захист курсової роботи.

Вибір теми курсової роботи здійснює науковий керівник разом зі здобувачем освіти із запропонованої кафедрою тематики курсових робіт із дисципліни «Економіка туризму». Під час вибору теми необхідно врахувати наукову та практичну актуальність, перспективність, відповідність профілю навчання здобувача вищої освіти, наявність необхідних матеріалів для написання роботи, можливість самостійної роботи здобувача вищої освіти, а також теми майбутньої дипломної роботи.

Перевірка роботи науковим керівником здійснюється тільки після реєстрації її на кафедрі. Перевірена робота повертається здобувачу освіти для усунення зауважень та підготовки до захисту, або взагалі для переробки, виправлення або написання нової роботи, в тому числі по новій темі.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний при написанні курсової роботи виконувати всі вказівки наукового керівника.

На період виконання курсових робіт на кафедрі складається графік консультацій керівниками, що забезпечує систематичну працю, можливість надати сучасну консультацію здобувачу вищої освіти.

Консультативна допомога здобувачу освіти надається у таких формах:

- особиста зустріч з викладачем (за попередньою домовленістю);
- відеоконференція на платформі zoom;
- листування за допомогою електронної пошти;
- відеозустріч, аудіоспілкування або смс у сервісі Viber, тощо;
- спілкування по телефону.

Захист курсової роботи проходить по черзі, відповідно складеному графіку. При захисті здобувач освіти повинен розкрити сутність проекту, коротко викласти його основні пункти проаналізувати отримані результати, зробити висновки й відповісти на запитання викладача.

Курсові роботи, які не відповідають вищеперерахованим вимогам, затвердженому плану, до захисту не допускаються і повертаються здобувачу освіти на доопрацювання.

Здобувачі вищої освіти, які порушили строки подання курсової роботи на кафедру, до екзаменаційної сесії не допускаються.

1. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати таку структуру:

- а) титульний аркуш;
- б) зміст;
- в) вступ;
- г) текстову частину, що містить всі розділи згідно плану;
- д) висновки (в цілому по всій роботі);
- е) перелік посилань;
- ж) додатки (якщо такі необхідні).

1.1. Титульний аркуш

Титульний аркуш є першим аркушем курсової роботи. Виконують його згідно з ДОСТ 2.105-95 на аркуші формату А4.

Титульний аркуш містить:

- назву міністерства, до сфери управління якого належить навчальний заклад;
 - назву навчального закладу;
 - факультету;
 - найменування кафедри;
 - тему курсової роботи;
 - прізвище, ім'я, по батькові, групу здобувачів освіти;
 - науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові керівника курсової роботи;
 - місто і рік (без написання слова «рік» або «р.»).
- Зразок титульного аркушу наведено у Додатку А.

1.2. Зміст

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, загальних висновків, переліку посилань та додатків. Зразок змісту наведено у Додатку Б.

1.3. Вступ

Вступ розташовують на окремій сторінці.

Вступ являє собою найвідповідальнішу частину роботи, оскільки містить в зжатій формі всі фундаментальні положення, обґрунтуванню яких присвячена курсова робота.

Писати вступ методологічно краще не на початку, а по закінченню дослідження, коли основна частина роботи вже повністю готова. Інакше навряд чи вдасться уникнути неточностей і повторної роботи.

Вступ починається з невеликої преамбули, де згадується суть і стан досліджуваної проблеми, її значущість в сучасних умовах, вказується на необхідність наукового дослідження. Далі вступ складається в наступному порядку.

1. Актуальність теми.
2. Мета та задачі дослідження.
3. Об'єкт та предмет дослідження.
4. Методи дослідження.
5. Наукова новизна дослідження.
6. Практична значущість роботи
5. Структура курсової роботи.

Розглянемо всі пункти по порядку.

1. **Актуальність дослідження** містить положення і доводи, що свідчать на користь наукової і прикладної значущості виконаної роботи. Правильно сформульована актуальність теми свідчить про наукову зрілість і професіоналізм здобувачів вищої освіти. Актуальність знаходиться в тісному зв'язку з вирішуваною в роботі науковою проблемою. Для обґрунтування актуальності слід також дати короткий аналіз літератури, де показати, що дана тема в даному аспекті до проведення даного дослідження не була вивчена.

2. **Метою дослідження** в загальному випадку є розробка інструментарію вирішення визначеної проблемної ситуації.

Мета курсової роботи розкривається в **задачах дослідження**, що на теоретичному (методологічному, концептуальному), аналітико-прикладному (модельному, інструментальному) і практичному рівні розкривають її зміст.

3. **Обов'язковим елементом вступу курсової роботи є визначення об'єкту і предмету дослідження.**

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, яку обрано для вивчення. Наприклад: «процеси управління фінансовою діяльністю підприємства».

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта, тобто представляє його структурну або функціональну складову. Наприклад: «механізм оптимізації фінансової стратегії підприємства».

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

4. У **методах** дослідження здобувачем подається перелік методів, використаних в даному дослідженні. Методів дослідження існує в науковій практиці достатньо багато; їх перелік (з поясненнями) займає в спеціальних посібниках і методичних вказівках об'єм до 10 сторінок і більше. Якщо є утруднення з формулюванням цієї частини введення – варто прочитати спеціальну методичну літературу.

5. **Наукова новизна** – особливо важлива частина вступу, на яку завжди звернуть увагу при захисті роботи. Слід розуміти, що до ознак наукової новизни курсової роботи, зокрема відносяться: 1) постановка нової наукової проблеми; 2) введення нових наукових категорій і понять; 3) розкриття нових закономірностей протікання природних і суспільних процесів в діяльності туристичних фірм; 4) застосування нових методів, інструментів, апарату дослідження; 5) розробка і наукове обґрунтування пропозицій про оновлення об'єктів, процесів і технологій, використовуваних в економіці і управлінні; 6) розвиток нових наукових уявлень про навколишній світ, природу, суспільство. Недоречним є вживання поняття «вперше» (нововведень здобувачі не вносять, а лише обґрунтовують існуючі вислови). Ось деякі шаблонні фрази, які слід використовувати при формулюванні наукової новизни:

- здійснене комплексне...
- формалізовано...
- створена концепція, що забезпечує...
- розроблена нова система...
- досліджені специфічні зв'язки...
- визначена ефективність...
- розроблений метод, який відрізняється від...
- доведена залежність між...
- досліджена поведінка і показано...
- допрацьований метод... у частині... і поширений на...
- досліджений новий ефект...

6. **Практична значущість роботи** - розкриття практичного застосування роботи, опис того, як можуть застосовуватися отримані результати на практиці в діяльності туристичного підприємства або туристичній галузі взагалі.

7. Наприкінці вступу слід навести **структуру курсової роботи**: кількість сторінок, розділів, рисунків, таблиць, кількість використаних джерел у переліку посилань.

1.4. Текстова частина

Основна частина курсової роботи – найбільша за обсягом і займає не менше 2/3 роботи. Саме в ній викладається суть проблеми, розкривається тема, визначається авторська позиція.

Виклад тексту курсової роботи краще вести від третьої особи. Висловлювати думки використовуючи займенник «я» не прийнято. В той же час, не можна визнати вдалим зайве перевантаження тексту займенником «ми», фразами «на нашу думку», «вважаємо», «думаємо» – це абсолютно нормально, але, в той же час, створює неусвідомлене враження, що роботу писав колектив авторів. Найбільш вдалі в цьому плані більш невизначені словесні обороти, наприклад: «представляється, що», «розроблений підхід дозволяє», «спочатку проводився опит», «даний висновок зроблений на підставі» й т.д.

У науковій роботі недопустимі вульгарізми і ненаукові вирази. При викладі тексту курсової роботи слід також прагнути уникати тавтологій, граматичних, лексичних і синтаксичних помилок.

Порядок викладу матеріалу в роботі завжди підпорядкований мети дослідження. Поділ матеріалу на розділи, розділи, підрозділи, їх послідовність повинні бути логічно виправданими. Назви розділів повинні відображати вирішувану проблему.

Кожний розділ починають з нової сторінки.

Всі розділи повинні бути відносно пропорційними за обсягом.

Бажано основну частину роботи поділити на три розділи: теоретичний, аналітичний та розробницько-впровадзувальний.

У першому розділі необхідно викласти сутність проблеми, яка досліджується, розглянути еволюцію підходів до її вирішення, рівень розробки на сучасному етапі. Крім цього, слід зробити аналіз та узагальнення концепцій і наукових підходів, які існують у фаховій літературі, визначити дискусійні аспекти й невирішені питання.

У другому розділі – аналітичному – слід зробити організаційно-економічний аналіз об'єкта дослідження й умов його господарювання, визначити основні проблеми підприємств туристської сфери й перспективи розвитку. Детально слід проаналізувати той аспект господарської діяльності, що є предметом дослідження.

Основний аналітичний матеріал, проміжні розрахунки (вибірково) та отримані кількісні результати подаються в таблицях та рисунках у межах цього розділу або виносяться в додатки. Метою виконання аналітичної частини курсової роботи є перевірка вміння здобувача освіти аналізувати отримані дані, співвідносити різні показники тощо.

У третьому розділі, який носить прикладний, розробницько-впроваджувальний характер, необхідно розкрити зміст заходів, що пропонуються й спрямовані на вдосконалення того аспекту туристського бізнесу, який становить предмет дослідження. Рекомендації й пропозиції повинні мати наукове обґрунтування й виходити з результатів аналізу, отриманого в попередньому розділі роботи. Доцільно визначити шляхи оптимізації системи ресурсного та інформаційно-аналітичного забезпечення рішень, які пропонуються.

Практичне значення пропозицій та рекомендацій повинно бути підтверджено техніко-економічними розрахунками й визначенням ефекту, який очікується від впровадження.

Треба пам'ятати, що кожен розділ повинен бути не менше 10 сторінок за обсягом, а підрозділ – не менше 3-4 сторінок.

Відповідальність за зміст роботи покладається на автора. За здобувача освіти залишається право на виклад матеріалу у власному розумінні. Відстоювати свою точку зору здобувач освіти повинен при захисті роботи.

1.5. Висновки

У висновках підводиться підсумок виконаної роботи. В ньому наводять одержані результати роботи, рекомендації щодо використання результатів розробки, основні напрями подальшої роботи в галузі. Ця частина роботи невелика за об'ємом (близько 2-3 сторінок), проте вона має особливу важливість, оскільки тут в завершній і логічно бездоганній формі повинні бути представлені підсумкові результати виконаної роботи.

У висновках необхідно співвіднести отримані висновки з цілями і завданнями, поставленими у вступі. Тут повинні бути підсумовувані основні результати дослідження, сформульована суть розв'язаної проблеми.

Окремо слід підкреслити, що цілі дослідження були досягнуті, а всі поставлені завдання – вирішені.

1.6. Перелік посилань

Перелік посилань – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел та розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів та бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв та ін. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей.

Джерела треба розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, але законодавчі документи потрібно розташовувати в самому початку переліку посилань.

Перелік посилань в курсовій роботі повинен налічувати не менш 15 джерел.

У перелік вносять всі використані джерела інформації: підручники, навчальні посібники, довідники, монографії, періодичні видання (журнали, газети), наукові праці відповідних організацій, стандарти, каталоги, нормативно-технічні документи, авторські свідоцтва, патенти та ін.

1.7. Додатки

У додатках вміщують матеріал, який доповнює текст курсової роботи, але має великий обсяг, або, якщо включення його до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу.

Додатками можуть бути:

- графічний матеріал;
- таблиці, що доповнюють основний текст;
- розрахунки;
- оригінали фотографій;
- ілюстрації допоміжного характеру;
- інші матеріали.

2. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Побудова документа

Курсовий проект виконується машинописним способом за допомогою комп'ютера гарнітурою Times New Roman, через полуторний інтервал, розмір шрифту 14 пт на одній стороні аркуша білого паперу формату А 4 (210 x 297 мм). Рамку полів не проставляють.

Обсяг курсової роботи повинен складати 35-40 сторінок (облік кількості сторінок ведеться до розділу «перелік посилань»).

Верхнє та нижнє поле дорівнює 2 см, ліве – 3 см, праве – 1,5 см.

Робочою мовою курсової роботи є українська.

Всі сторінки роботи, включаючи додатки, повинні мати порядкову нумерацію в межах усієї роботи і позначаються арабськими цифрами без крапки в кінці в правому верхньому кутку Times New Roman, розмір шрифту 14.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами у середині сторінки симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Переноси слів у заголовках підрозділів не допускаються. Якщо заголовок не міститься в одному рядку, то другу й наступні рядки варто писати також з абзацного відступу.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї знаходиться тільки один рядок тексту.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Переноси слів у заголовках пунктів не допускаються. Якщо заголовок не міститься в одному рядку, то другу й наступні рядки

варто писати без абзацного відступу.

Кожний розділ треба починати з нової сторінки.

Відстань між заголовком і текстом, між заголовками розділу й підрозділу дорівнює 3 інтервалам (пропущений один рядок).

Усередині розділів, підрозділів, пунктів або підпунктів можуть бути наведені перерахування.

Перед кожною позицією перерахування варто ставити дефіс.

Приклад:

- туроператор;
- турагент;
- туристська фірма.

При необхідності посилання в тексті документа на одне з перерахувань, перед кожною позицією перерахування варто ставити малу літеру, після якої ставиться дужка. Для подальшої деталізації перерахувань необхідно використовувати арабські цифри, після яких ставиться дужка.

Приклад:

I. Індустрія гостинності:

- 1) поняття готель;
- 2) поняття послуга.

II. Служба бронювання:

- 1) організація служби;
- 2) посадові обов'язки.

У кожному разі запис перерахувань пишеться малими літерами з абзацного відступу. Наприкінці кожного рядка перерахування, крім останньої, ставиться крапка з комою. Останній рядок перерахування повинен закінчуватися крапкою.

При необхідності застосування умовних позначок, зображень або знаків, не встановлених діючими стандартами, їх варто пояснювати в тексті.

При викладанні матеріалу на кожній сторінці та наприкінці розділу, підрозділу пункту ставиться посилання на використану літературу у квадратних дужках (не менш 2 посилань на аркуші). Крапка в кінці речення ставиться за квадратними дужками посилання.

Якщо при написанні абзаців, розділів та ін. використано більше ніж одне джерело, то їх розміщують в ранжированому порядку розділяючи крапкою з комою, або через тире, якщо нумерація послідовна.

Приклад:

[1].

[1; 5; 17].

[1–5, 8–11, 32].

При використанні інформації, зібраної в Інтернеті, необхідно її обробити: текст повинен бути відредагований відповідно до вищевказаних параметрів, не містити рекламних закликів, наприклад: «...Обов'язково відвідаєте цю країну!», «У ресторанах країни Ви відчуєте всю принадність і вишуканість Сходу!», «Тут є все для Вашого відпочинку й оздоровлення:...»; містити посилання, що відносяться тільки до нашої держави.

2.2. Нумерація у курсовій роботі

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші та змісті номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «РОЗДІЛ 6. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера ставлять крапку, потім друкують заголовок розділу, наприклад, «РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА».

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу ставлять крапку, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера ставлять крапку, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

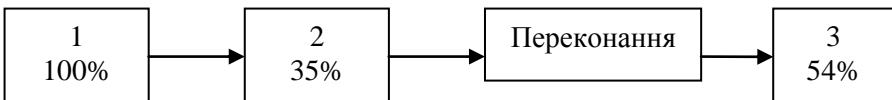
2.3. Оформлення ілюстрацій

Ілюструють курсову роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, який допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти не виправданним пропуском ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис). Підпис під ілюстрацією звичайно має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;
- експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом.

Приклад:

1 – прибуток за рік; 2 – прибуток за місяць; 3 – загальна тенденція

Рис. 1.1 – Загальна схема прибутків турфірми

Текстова частина (написи, пояснення в рисунках) виконується тим же кеглем як і весь текст роботи. Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його.

Якщо тексту в схематичних рисунках дуже багато, то в цьому випадку допускається використання одиничного інтервалу між

строками.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсовій роботі є: рисунок, схема, діаграма та графік.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» та нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Після позначення номера ставиться тире, а далі пишеться назва рисунку з великої літери.

Ілюстрації виконують переважно у чорно-білій кольоровій гамі. Напівтонові та кольорові ілюстрації дозволяється використовувати тільки у випадках, коли це потрібно з точки зору подання додаткової інформації, при цьому їх розміщують у додатках.

Приклад:

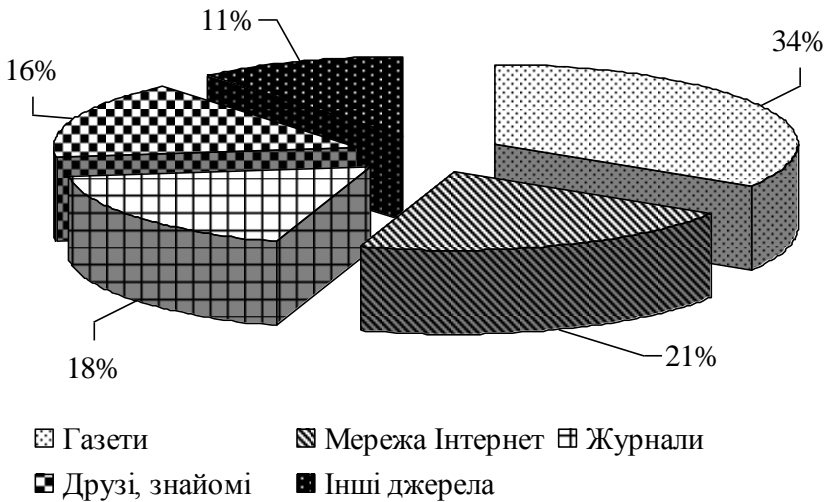

Рис. 3.3 – Розподіл клієнтів туристичного агентства «Felicity» щодо їх переваг до джерел інформації про туристичні послуги

Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією посередині аркушу. Якщо в курсовій роботі подано всього одну ілюстрацію, то її теж нумерують за

загальними правилами. Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана із ілюстрацією, та де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виказу у круглих дужках «(див. рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рисунка 3.1», або «... як це показано на рисунку 3.1».

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації треба вбудовувати в текст у згрупованому вигляді, якщо вони виконані у редакторі Word.

2.4. Оформлення таблиць

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиць. Таблиці застосовують для кращої наочності та зручності порівняння показників.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами в межах кожного розділу. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номеру таблиці, розділені крапкою.

Таблиці кожного додатку позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатку. Якщо в документі одна таблиця, вона повинна бути позначена «Таблиця 1.1 – » або «Таблиця В.1», якщо вона приведена в додатку В.

Назва таблиці, при його наявності, повинна відображати її зміст, бути точною, короткою. Назву слід поміщати над таблицею.

Таблиця 2.1 – Приклад перенесення таблиці на наступну сторінку

Назва підприємства	Кількість працівників з вищою освітою, %	Стаж роботи в туристичному бізнесі, %				
		6 років	7 років	8 років	9 років	Більше 10 років
1. Інтурист	99	15	35			33
2. Сам	95	17	33			12
3. Гамалія	100	15	33			34

Продовження таблиці 2.1

Назва підприємства	Кількість працівників з вищою освітою, %	Стаж роботи в туристичному бізнесі, %				
		6 років	7 років	8 років	9 років	Більше 10 років
1. Інтурист	99	15	35			33
2. Сам	95	17	33			12
3. Гамалія	100	15	33			34

На всі таблиці документа повинні бути приведені посилання в тексті документа. При посиланні слід писати слово «табл.» з вказівкою її номера.

Заголовки граф і рядків таблиці слід писати з прописної букви, а підзаголовки граф – з рядкової букви, якщо вони складають одну пропозицію із заголовком або з прописної букви, якщо вони мають самостійне значення. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині.

Таблиці зліва, справа, зверху і знизу обмежують лініями. Розділяти заголовки та підзаголовки боковика й граф діагональними лініями не допускається.

Горизонтальні та вертикальні лінії, що розмежовують рядки таблиці, допускається не проводити, якщо їх відсутність не затрудняє користування таблицею. Головка таблиці повинна бути відокремлена лінією від решти частини таблиці.

Заголовки граф, як правило, записують паралельно рядкам таблиці. При необхідності допускається перпендикулярне розташування заголовків граф.

Висота рядків таблиці повинна бути не менше 8 мм.

Таблицю, залежно від її розміру, поміщають під текстом, в якому вперше дано посилання на неї, або на наступній сторінці, а, при необхідності, в додатку до документа.

Допускається поміщати таблицю уздовж довгої сторони листа документа.

При перенесенні частини таблиці на ту ж або інші сторінки назву поміщають тільки над першою частиною таблиці, при цьому в кожній частині таблиці повторюють її головку і боковик.

Слово «Таблиця», указують один раз зліва над першою

частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження таблиці» з вказівкою її номера (див. табл. 2.1).

Якщо в кінці сторінки таблиця уривається і її продовження буде на наступній сторінці, в першій частині таблиці нижню горизонтальну лінію, що обмежує таблицю, не проводять.

Якщо в графі таблиці поміщені значення однієї і тієї ж фізичної величини, то позначення одиниці фізичної величини указують в заголовку (підзаголовку) цієї граfi (див. табл. 2.1).

За відсутності окремих даних, в таблиці слід ставити тире.

Замінювати лапками цифри, що повторюються в таблиці, математичні знаки, знаки відсотка і номери, позначення марок матеріалів і типоразмерів виробів, позначення нормативних документів не допускається.

За наявності в документі невеликого за об'ємом цифрового матеріалу його недоцільно оформляти таблицею, а слід давати текстом, розташовуючи цифрові дані у вигляді колонок.

2.5. Оформлення формул

При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил. Найбільші, а також довгі та громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі та нескладні формули, що не мають самостійного значення, вставляються в середині рядків тексту.

У формулах, як символи слід застосовувати позначення, встановлені відповідними державними стандартами. Пояснення символів та числових коефіцієнтів, що входять у формулу, якщо вони не пояснені раніше в тексті, повинні бути приведені безпосередньо під формулою. Пояснення кожного символу слід давати з нового рядка в тій послідовності, в якій символи приведені у формулі. Перший рядок пояснення повинен починатися з абзацного відступу словом «де» без двокрапки після нього.

Приклад:

$$L_n(x) = \sum_{k=0}^n \frac{\prod_{i \neq k} (x - x_i)}{\prod_{i \neq k} (x_k - x_i)} f(x_k) \quad (2.1)$$

де L – прогнозуємий коефіцієнт; x – своєрідні компоненти.

$$\text{Загальний прибуток} = \text{Щоденна сума} + \text{Витрати} \quad (2.2)$$

Підставляти чисельні значення в початковий аналітичний вираз категорично забороняється.

Формули, наступні одна за одною та не розділені текстом, розділяють комою. Переносити формули на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, причому знак на початку наступного рядка повторюють. При перенесенні формули на знак множення застосовують знак «х».

Формули повинні нумеруватися окремою нумерацією арабськими цифрами в межах кожного розділу або додатку, які записують на рівні формули справа в круглих дужках. Номер формули складається з номера розділу або додатку та порядкового номера формули, розділені крапкою, наприклад (3.1). Одну формулу позначають – (3.1). Посилання в тексті на порядкові номери формул дають в дужках, наприклад «... у формулі (3.1)».

2.6. Оформлення переліку посилань

Перелік посилань – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел та розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів та бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т.ін. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей.

Джерела можна розмішувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні курсової роботи), у хронологічному порядку.

При складанні переліку посилань обов'язковим для здобувача освіти є ознайомлення, вивчення, а також опрацювання наукових і навчально-методичних праць викладачів кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу НУ «Запорізька політехніка» за останні 5 років.

Оформлення переліку посилань здійснюється згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з поправками (код УКНД 01.140.40).

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел (переліку посилань) відображено у додатку В.

2.7. Оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини, розмішуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи.

Якщо додатки оформлюють на окремих сторінках курсової роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, **за винятком літер Є, І, Ї, Г, Й, О, Ч, Ь**, наприклад, додаток А, додаток Б й т.д. Один додаток позначається як додаток А.

При оформленні додатків на окремому аркуші по середині друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ». Ілюстрації, таблиці, які розміщені в додатках, не нумерують, а лише дають назву цьому додатку. Додатки повинні мати спільну з пояснювальною запискою наскрізну нумерацію сторінок.

У тому місці, де викладається тема, пов'язана із ілюстрацією, та де читачеві треба вказати на неї, розмішують посилання у вигляді виказу у круглих дужках «(додаток Ж)» або зворот типу: «...як це видно з додатку Ж», або «... як це показано на рисунку у додатку Ж».

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконана курсова робота подається для перевірки на кафедрі туристичного, готельного та ресторанного бізнесу.

До захисту здобувач вищої освіти з керівником перевіряють курсову роботу на антиплагіат. В Національному університеті «Запорізька політехніка» для перевірки матеріалів на плагіат можна використовувати відповідне програмне забезпечення або онлайн-сервіси: Etxt Antiplagiat, Viper, **Anti-Plagiarism**, Antiplagiat, Content-Watch, PlagiarismCheck, Plagiarism Detector, Plagium, Plagtracker, Plagscan, Duplichecker, Plagiarisma, Plagiarismchecker. Докладна інформація наведена на сайті університету в розділі БІБЛІОТЕКА, підрозділ – АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.

Рішення про допуск курсової роботи до захисту, відповідно до відсотка унікальності курсової роботи, приймає керівник.

Рекомендована шкала (у відсотках до загального об'єму матеріалу): достатня унікальність, робота допускається до захисту – 100 – 70%; низька унікальність, робота потребує доопрацювання – 69 – 50%; незадовільна унікальність, робота відхиляється – до 50%.

Захист курсової роботи відбувається на засіданні комісії викладачів кафедри, склад якої затверджується розпорядженням завідуючого кафедрою.

У процесі захисту курсової роботи здобувач освіти коротко доповідає основні положення й результати роботи, дає пояснення по суті зауважень, відповідає на запитання комісії.

Оцінку за курсову роботу виставляє комісія у індивідуальному плані здобувача вищої освіти та у відомості.

Критеріями оцінки якості курсової роботи є повна відповідність змісту роботи її темі, глибина вивчення поставленої проблеми, чіткість викладання матеріалу, проведення аналізу функціонування діючого підприємства туристичного бізнесу і розробка рекомендації з його вдосконалення. Безумовно, свідченням якісного виконання курсової роботи з дисципліни «Економіка туризму» є підготовка **презентації** результатів дослідження (у програмі **Microsoft PowerPoint**).

4. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Тематика відповідає основним реквізітам вивчення дисципліни «Економіка туризму», які представлено в силабусі та робочій програмі, методичних рекомендаціях щодо їх виконання.

Запропоновані здобувачу освіти кафедрою ТГРБ:

1. Туристичний бізнес як економіко-технологічна система.
2. Сучасні тенденції розвитку готельного господарства в Україні.
3. Сучасні тенденції розвитку туризму в Україні.
4. Сучасні тенденції розвитку курортної справи в Україні.
5. Особливості підприємницької діяльності в туризмі.
6. Показники оцінки туристичної діяльності.
7. Механізми економічного управління туристичним бізнесом.
8. Туристичний продукт як джерело доходу підприємств галузі туризму.
9. Туристичний ринок як сфера функціонування підприємств туристичної галузі.
10. Індустрія туризму, її складові та суб'єкти підприємницької діяльності
11. Матеріально-технічна база індустрії туризму та ефективність її використання.
12. Характерні особливості функціонування сучасної індустрії туризму України та її роль у підвищенні макроекономічної стабільності держави.
13. Туроператорська і турагентська діяльність як вид підприємництва в ринковій економіці.
14. Сегментація туристичного ринку та методологічні основи її проведення.
15. Туристичний попит і фактори, що впливають на його об'єм і структуру.
16. Економічні особливості пропозиції туристичних товарів і послуг і фактори, що впливають на неї.
17. Дослідження попиту і пропозиції на туристичному ринку.
18. Комерційний розрахунок в туристичній діяльності.
19. Стратегія конкурентоспроможності туристичного продукту.
20. Реалізація турпродукту на туристичному ринку.
21. Методи планування продажу турпродукту і окремих послуг.
22. Програмно-цільовий метод планування продажу продукту.

23. Оцінювання запасу фінансової міцності туристичної фірми.
24. Основні фонди туристичного підприємства, їх класифікація і структура.
25. Види оцінки, спрацювання та амортизація основних фондів туристичного підприємства.
26. Показники відтворення і використання основних фондів туристичного підприємства.
27. Сутність та значення оборотних коштів туристичного підприємства.
28. Структура оборотних коштів туристичного підприємства.
29. Основні показники ефективності використання оборотних коштів туристичного підприємства.
30. Поняття, класифікація і структура персоналу туристичного підприємства.
31. Оцінювання стану та ефективності використання персоналу туристичного підприємства.
32. Планування чисельності працівників на туристичному підприємстві.
33. Продуктивність праці персоналу туристичного підприємства.
34. Принципи та етапи розробки виробничої програми туристичного оператора.
35. Планування діяльності підприємств розміщення туристів.

Запропоновані здобувачу керівниками підприємств, фірм та компаній туристичної інфраструктури Запорізької області (стейкхолдери):

1. Економічний механізм формування і розподілу доходу туристичного підприємства.
2. Оптимізація доходу туристичних підприємств.
3. Планування витрат туристичних підприємств.
4. Необхідність, шляхи та принципи зниження собівартості туристичних послуг.
5. Сутність механізму ціноутворення в туризмі.
6. Методика складання цін на туристичні послуги.
7. Механізм регулювання та диференціації цін на послуги підприємств туристичної сфери.
8. Стратегія і тактика управління цінами на послуги підприємств туристичної сфери.

9. Зміст фінансової діяльності туристичних підприємства.

10. Прибуток туристичного підприємства: суть, формування та використання.

11. Рентабельність: поняття, порядок розрахунку та шляхи покращення.

12. Економічне управління формуванням і розподілом прибутку туристичних підприємств.

13. Аналіз фінансових результатів діяльності туристичного підприємства.

14. Аналіз фінансового стану туристичного підприємства.

15. Сутність, роль і види грошових потоків туристичного підприємства.

16. Принципи економічного управління рухом грошових потоків туристичного підприємства.

17. Методи оптимізації руху грошових коштів туристичного підприємства.

18. Планування руху грошових коштів туристичного підприємства.

19. Оцінювання ефективності формування та використання грошових коштів туристичного підприємства.

20. Управління сезонності в роботі туристичних підприємств та підвищення рівня зайнятості населення.

21. Туризм як самостійний вид економічної діяльності.

22. Туристська послуга як економічна категорія.

23. Економічні функції туроператора і критерії їх ефективності.

24. Туристський ринок: його сутність, специфіка та структура.

25. Аналіз попиту і пропозиції на туристському ринку.

26. Специфіка туристського ринку України.

27. Економічна природа і структура туристського продукту.

28. Економічні основи франчайзингу в туризмі.

29. Специфіка споживчої поведінки на туристичному ринку.

30. Характеристика фінансово-економічних результатів діяльності туристичної фірми.

31. Основні і оборотні фонди туристських організацій: ефективність їх використання.

32. Аналіз стану, інтенсивності відтворення та ефективності використання основних фондів туристичних підприємств.

33. Нематеріальні активи туристських організацій: ефективність їх використання.
34. Проблема максимізації прибутку в туристських організаціях.
35. Мультиплікативний вплив туризму на економіку та соціальну сферу країни (регіону).
36. Аналіз витрат туристської організації.
37. Витрати і ціноутворення в туризмі: їх взаємозв'язок.
38. Методи стимулювання попиту на туристичному ринку.
39. Прогнози розвитку міжнародного туризму.
40. Облік чинника ризику у діяльності туристичних фірм (або готелів, ресторанів).

Запропоновані Департаментом культури, туризму, національностей та релігій Запорізької обласної державної адміністрації (стейкхолдер):

1. Комплексний фінансово-економічний аналіз діяльності туристичної фірми (або готелю, ресторану).
2. Оцінка економічної ефективності діяльності туристичної фірми (або готелю, ресторану).
3. Підвищення ефективності використання трудових ресурсів в туристичних фірмах (або готелях, ресторанах).
4. Управління процесом ціноутворення в туристичній фірмі.
5. Економічна політика держави у сфері туризму та шляхи підвищення ефективності її реалізації.
6. Організація фінансів у туризмі та напрями оптимізації фінансових відносин між суб'єктами туристичного ринку.
7. Система оподаткування діяльності підприємств туристичної галузі.
8. Державне регулювання та методи впливу на цінову політику підприємств туристичної галузі.
9. Механізм функціонування туристичного підприємства і ціноутворення на різних видах конкурентних ринків.
10. Економіка міжнародного туризму: особливості та структура туристичної індустрії на світовому ринку.
11. Сутність, структура та інструменти державного регулювання економіки міжнародного туризму.
12. Прибутковість та рентабельність туристичних підприємств.
13. Фактори, що впливають на прибуток турпідприємства.

14. Планування витрат туристичного підприємства та особливості калькуляції собівартості.

15. Загальні та часткові показники ефективності використання основних фондів, методика їх розрахунку в окремих підрозділах підприємств туристичної індустрії.

16. Оборотні фонди та матеріальні фонди обертання підприємств туристичної індустрії, визначення ефективності їх використання.

17. Поняття трудових ресурсів підприємств туристичної індустрії, їх класифікація, кадровий склад, джерела формування.

18. Ефективність та продуктивність праці у туристичній індустрії: поняття, критерії, показники оцінки і методи визначення.

19. Фактори зростання продуктивності праці та ефективності використання трудових ресурсів туристичними підприємствами.

20. Поняття фінансових ресурсів туристичного підприємства, їх склад та характеристика, структура активів і пасивів балансу.

21. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів компаній туристичної індустрії: показники, критерії, методи оцінки.

22. Сутність і склад обсягу пропозиції та реалізації туристичного продукту туристичними підприємствами.

23. Показники оцінки обсягу реалізації послуг туристичними підприємствами різних типів.

24. Порядок і методика проведення аналізу обсягу реалізації турпродукту на підприємствах туризму.

25. Методика обґрунтування обсягу реалізації послуг туристичними підприємствами на плановий період.

26. Управління обсягом реалізації послуг в туристичних фірмах.

27. Порядок розрахунку, розподілу і використання прибутку туристичних підприємств.

28. Поняття інвестиційної діяльності та інвестиційних ресурсів туристичного підприємства.

29. Інвестиційна програма та порядок її розробки на підприємствах туристичної індустрії.

30. Сутність інвестицій, принципи здійснення та оцінка їх ефективності.

31. Суть та основні види господарського ризику в діяльності підприємства готельної (або туристичної) індустрії.

32. Шляхи зменшення господарського ризику та запобігання банкрутства туристичного підприємства.

5. ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота оцінюється за такими критеріями:

- актуальність обраної теми;
- значимість роботи для розвитку регіону;
- застосування теорій та методів туризмознавства;
- відповідність об'єкту та предмету проблеми.
- ступінь розкриття теми;
- відповідність змісту роботи темі та завданню;
- відповідність стандартам оформлення;
- відповідність обсягу роботи вимогам.
- результати та значимість теоретичного розділу;
- результати та значимість практичного розділу;
- результати та значимість рекомендаційного розділу;
- самостійність виконання роботи;
- додержання здобувачем календарного плану;
- академічна добросесність здобувача;
- вміння здобувача представити результати;

Згідно з системою комплексної діагностики знань здобувачів в НУ «Запорізька політехніка» оцінка знань здійснюється за 100-бальною шкалою. Позитивною вважається оцінка від 60 до 100 балів.

Орієнтовні умови одержання позитивної оцінки (60–100 балів).

90-100 балів. Здобувачу слід: вкласти у встановлений термін підготовки; викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, пов'язано й обгрунтовано; уміти оперативно розібратися в певній практичній ситуації, грамотно оцінити її, обгрунтувати власне рішення; упевнено відповідати на запитання комісії з захисту й без зауважень із їх боку.

75-89 балів. Здобувачу слід: викладати теоретичний матеріал обгрунтовано; укласти у встановлений термін підготовки відповіді; не мати складнощів при виборі відповідного рішення при аналізі запропонованої ситуації; уміти обгрунтувати ухвалене рішення; чітко, логічно й відповідати на запитання членів комісії з захисту.

60-74 балів. Здобувачу слід: викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі; розібратися в запропонованій ситуації і розробити пропозиції по її рішення; стисло відповідати на запитання членів комісії; допускаються недостатню впевнені й чіткі відповіді, але вони повинні бути правильні та відповідати напрямку роботи.

Оцінка 1-59 балів вважається негативною за курсову роботу.

6. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державне агенство розвитку туризму – <https://www.tourism.gov.ua/>
2. Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року – <https://www.zoda.gov.ua/news/48277/strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027-roku.html>
3. Відділ туризму та курортів Запорізької обласної державної адміністрації – <https://www.zoda.gov.ua/article/2595/viddil-turizmu-ta-kurortiv.html>
4. Розбудова інфраструктури о.Хортиця в рамках програми «Велике будівництво» – <https://www.zoda.gov.ua/article/2554>
5. Департамент культури і туризму Запорізької міської ради – <https://zp.gov.ua/uk/organizations/item/107/departament-kulturi-i-turizmu-zaporizkoi-miskoi-radi>
6. Туристичний портал (електронний сервіс) – <https://zaporizhzhia.city/>
7. Державна служба статистики. Економічна статистика / Економічна діяльність / Туризм – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Статистика в смартфоні – <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.statinsmartphone>
9. Статистичні служби країн світу – https://unstats.un.org/home/nso_sites/
10. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого – <https://nlu.org.ua/>
12. Державна науково-технічна бібліотека України – <https://dntb.gov.ua/>
13. Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека – <https://zounb.zp.ua/>
14. Наукова бібліотека Національного університету «Запорізька політехніка» – <http://library.zntu.edu.ua/>
15. Туристична асоціація України – <http://www.tau.org.ua/>
16. Українська асоціація туристичних агенцій – <https://uata.com.ua/>
17. Асоціація індустрії гостинності України – <https://aigu.org.ua/>
18. Українська асоціація активного та екологічного туризму – <http://www.uaeta.net/>
19. Запорізька обласна туристична асоціація – <https://zota.org.ua/>

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»
Кафедра туристичного, готельного та ресторанного бізнесу

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Економіка туризму»

На тему «СУТЬ ТА ОСНОВНІ ВИДИ ГОСПОДАРСЬКОГО
РИЗИКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА І ТУРИЗМУ»

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
спеціальності 242 «Туризм»

(прізвище та ініціали)
Керівник _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Запоріжжя
20__

Додаток Б

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. РОЛЬ ФАКТОРІВ ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В РОЗРОБЦІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	5
1.1. Системний підхід до управління підприємством та визначення його взаємозв'язків із зовнішнім середовищем	5
1.2. Сутність стратегічного управління та методика його здійснення	8
1.3. Особливості системи управління туристичними підприємствами	11
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	13
2.1. Характеристика туристичного підприємства	13
2.2. Аналіз господарської діяльності туристичного підприємства	17
2.3. Аналіз факторів внутрішнього та зовнішнього середовища туристичного підприємства	20
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА У ПРОЦЕСІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	25
3.1. Обґрунтування проведення стратегічних заходів на туристичному підприємстві	27
3.2. Вдосконалення механізму проведення аналізу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища у процесі стратегічного управління підприємством	30
ВИСНОВКИ	33
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	35
ДОДАТКИ	37
Додаток А	35
Додаток Б	36

Додаток В

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. пос. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ- ПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України :

	<p>монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с.</p> <p>5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.</p>
Три автори	<p>1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с.</p> <p>2. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p> <p>4. Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с.</p> <p>2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець, ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p> <p>4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.</p>
Автор(и) та редактор(и) / упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с.</p> <p>3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В.</p>

	<p>Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с.</p> <p>4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p> <p>5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.</p>
Без автора	<p>1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p> <p>2. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с.</p> <p>3. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.</p> <p>4. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.</p> <p>2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с.</p> <p>3. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. Харків : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p> <p>4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.</p>
Частина видання	
Книги	<p>1. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні.</p>

	<p><i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
<p>Тези доповідей, матеріали конференцій</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932- 1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково- популярних журналів.

	<i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 7. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98– 108. 8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to island hopping. <i>Political Science</i>. 1991. № 2. P. 15–43.
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. №

	<p>2145- VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10– 22.</p> <p>3. Деякі питання стипендіального № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс- бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04- 01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>

Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницькая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН України. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.- довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник</i>

	<p><i>Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27.</i></p> <p>4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с.</p> <p>3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p> <p>4. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.</p>